

Kansallisten Move!-mittausten tulokset Kontiolahdella 2024

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 29.01.2025 § 3

42/00.01.03.00/2025

Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mitta- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa oppilaita omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.

Move!-mittaristossa fyysinen toimintakyky tarkoittaa elimistön kykyä selviytyä fyysisistä tehtävistä ja sille asetetuista tavoitteista. Koululaisten arjen fyysisiä tehtäviä ovat esimerkiksi koulumatkan kulkeminen omin lihasvoimin sekä koulu- ja harrastusvälineiden nostaminen ja kantaminen. Myös liikenteessä, erilaisissa maastoissa ja erilaisilla alustoilla liikkuminen sekä ympäristön havainnoiminen ja tilanteisiin reagoiminen ovat arjen fyysisiä tehtäviä. Lisäksi istuvan elämäntavan vaikutusten ennaltaehkäiseminen ja luonnollisen liikelaajuuden ylläpitäminen on tärkeää.

Move!-järjestelmässä mitataan oppilaiden fyysisiä ominaisuuksia; kestävyyttä, nopeutta, voimaa ja liikkuvuutta. Lisäksi mitataan motorisia perustaitoja ja havaintomotorisia taitoja. Tulokset raportoidaan 5.- ja 8.-luokkalaisten tyttöjen ja poikien ryhmissä.

Move!-tulokset jaetaan kolmeen tulosluokkaan, joita kuvataan kolmella erilaisella hymiöllä.

- Ylimmässä tulosluokassa mittaustulos on terveyttä ja hyvinvointia edistävällä tasolla. Oppilaan fyysinen toimintakyky edistää hänen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan.
- Keskimmäisessä tulosluokassa mittaustulos on terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävällä tasolla. Oppilaan fyysinen toimintakyky ylläpitää hänen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan.
- Alimmassa tulosluokassa mittaustulos on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Oppilaalla voi olla vaikeuksia selviytyä väsymättä arkipäivän toiminnoista.

Move!-mittaustulokset kertovat kuntatasolla perusopetusikäisten lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn tilasta. Move!-mittaustuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, opiskeluhuollossa, kouluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa sekä alueellisten ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa.

Move! on myös osa Suomi liikkeelle -ohjelmaa, jonka toimenpiteenä perusopetuslakiin esitetään liikunnallisen elämäntavan lisäämistä. Lakimuutoksen tavoitteena on vahvistaa koulujen liikunnallista toimintakulttuuria sekä lasten ja nuorten liikkumista esiopetuksen ja koulupäivän aikana.

Anonyyminä kerätyt Move!-mittausten tulokset raportoidaan vuosittain. Lisätietoa Move!-mittauksista on luettavissa osoitteessa www.oph.fi/fi/move.

Kontiolahdella mittaukseen osallistui 92 % 5.-luokkalaisista ja 72 % 8.-luokkalaisista. 8.-luokkalaisten alhaista osallistumisprosenttia selittää vuonna 2024 se, että Lehmon koulun 8. luokkien poikien tulokset eivät ole tallentuneet Move!-järjestelmään. Opettaja on toiminut samoin kuin aikaisempina vuosina eikä järjestelmästä ollut tullut mitään

virheilmoitusta. Tuloksia on yritetty jälkikäteen saada palautettua sekä Move!-järjestelmän että MEITAn avustuksella, mutta se ei ole onnistunut. Lehmon koulun tuloksista näkyy, että 8. luokkien poikien osuus on nolla, vaikka myös poikaoppilaat ovat testit tehneet ja opettaja on syöttänyt tulokset järjestelmään. Näin ollen 8.-luokkalaisten poikien kokonaistuloksen huononemista kunnan raportissa ei voi tulkita suoraan paikkansa pitävänä.

Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos ilmaisee prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla.

Taulukossa Kontiolahtien kunnan kokonaistulos verrattuna kansallisiin ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tuloksiin (suluissa edellisvuoden tulos):

Vuosiluokka	Kontiolahti	Pohjois-Karjala	Koko maa
5. lk tytöt	38,7 % (37 %)	32,5 %	35,2 %
5. lk pojat	32,6 % (36,5 %)	40 %	36,5 %
8. lk tytöt	31,6 % (50 %)	47,2 %	42,8 %
8. lk pojat	50 % (34,9 %)	38,7 %	38 %

Kontiolahtelaisten oppilaiden joukosta tulokset ovat parantuneet edellisvuoteen nähden sekä viidennen luokan pojilla että kahdeksannen luokan tyttöillä. Erityisesti kahdeksannen luokan tyttöjen tulos oli edellisvuotta merkittävästi parempi (18,4 %-yksikköä).

Niiden viidesluokkalaisten tyttöjen, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, osuus on lisääntynyt hieman. Kahdeksannen luokan poikien kohdalla vastaava osuus on puolestaan noussut huomattavasti (15,1 %-yksikköä) edellisvuoteen verrattuna, mutta tässä tuloksessa huomioitava Lehmon koulun poikien tulosten tallentumattomuus Move!-järjestelmään.

Kontiolahtien kouluilla on tehty tietoista ohjaustyötä oppilaiden omaehtoisen liikkumisen lisäämiseksi. Oppilaiden Lasten parlamentin kautta esittämä toive uusien välituntivälineiden hankkimiseksi on viety päätöksentekoon, minkä myötä kunnanhallitus päätti myöntää testamenttivaroista määrärahaa varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen oppilaskunnille välituntivälineiden hankkimiseksi. Useimmat oppilaiden toivomat välituntivälineet liittyivät liikkumiseen ja fyysisiin aktiviteetteihin.

Harrastamisen Suomen mallin 4.0. kerhotoiminta painottuu liikuntakerhoihin ja etenkin matalan kynnyksen liikuntaharrastuksen aloittamiseen. Liikuntapalvelut on palkannut kaksi liikuntaneuvojaa yhtenäiskouluille Move!-polku -hankerahoituksella. Liikuntaneuvojat ovat järjestäneet 7.-9. -luokkalaisten välituntitoimintaa ja matalan kynnyksen liikuntakerhoja.

Liikuntaneuvojat ovat käyneet vuoropuhelua MOVE! -mittauksista liikunnanopettajien kanssa. Lisäksi liikuntaneuvojien havaintoja, palutetta ja kehittämis ehdotuksia on käsitelty yhteispalaverissa hallinnon henkilöiden, yhtenäiskoulujen rehtoreiden ja liikuntaneuvojien kanssa.

Kontiolahtien 5.- ja 8.-luokkalaisten lasten ja nuorten Move!-mittausten 2024 tulokset ovat oheismateriaalina. Valtakunnalliset sekä hyvinvointialue- ja kuntakohtaiset Move!-mittaustulokset löytyvät osoitteesta

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/move-mittaustuloksia>.

Lisätietoja: opetuspalvelujen erityisasiantuntija Annastiina Säkkinen, p. 050 595 3912.

Kasvatus- ja koulutusjohtajan ehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä Move!-mittausten tulokset tiedokseen.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.
